

4-§. Korxonani qayta tashkil etishni amalga oshirishda moliyaviy hisobot

19. O‘z faoliyatini to‘xtatayotgan qayta tashkil etilayotgan korxona Reyestrğa tegishli yozuv kiritilgan sanadan oldingi kungacha bo‘lgan holatga ko‘ra yakuniy moliyaviy hisobot tuzadi.

Yakuniy moliyaviy hisobot «Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida»gi O‘zbekiston Respublikasining Qonuni (O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining axborotnomasi, 1996 yil, 9-son, 142-modda), O‘zbekiston Respublikasining buxgalteriya hisobi milliy standartlari, O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining 2002 yil 27 dekabrda «Moliyaviy hisobot shakllari va ularni to‘ldirish qoidalari»ni tasdiqlash to‘g‘risida»gi 140-son [buyrug‘i](#) (ro‘yxat raqami 1209, 2003 yil 24 yanvar — Me‘yoriy hujjatlar axborotnomasi, 2003 yil, 1-2-son)ga muvofiq, korxona ilgari qabul qilgan yillik moliyaviy hisobot shakllari hajmida, hisobot yili boshlanganidan to‘ Reyestrğa yangi vujudga kelgan korxonalar haqidagi (qo‘shib olingan oxirgi korxona faoliyatini to‘xtatishi haqidagi) yozuv kiritilgan vaqtga qadar o‘tgan davr uchun tuziladi.

20. Qayta tashkil etilayotgan korxonalar buxgalteriya hisobi schyotlari bo‘yicha ma‘lumotlarni emas, balki o‘z huquqlari va majburiyatlari haqida axborot berishlari lozim. Shu bois buxgalteriya hisobining barcha tartibga soluvchi (kontr-aktiv va kontr-passiv) va baholash schyotlari yopilgan bo‘lishi kerak. Yakuniy moliyaviy hisobot tuzish uchun faqat mol-mulk va majburiyatlarni

hisobga olish schyotlari bo'yicha qoldiqqa ega bo'lish lozim.

21. Agar qayta tashkil etish natijasida yangi tuzilgan korxona muayyan ob'yektga nisbatan o'z huquqlarini tasdiqlash va amalga oshirish imkoniyatini yo'qotgan bo'lsa, mazkur mol-mulkni qayta tashkil etilgan korxona zararlarga hisobdan chiqarishi lozim.

22. Topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansiga asosan qayta tashkil etilayotgan korxonaning aktivlari va majburiyatlarini topshirish sanasi bilan vujudga kelgan korxonalar haqidagi (qo'shib olingan korxonalarning oxirgisi o'z faoliyatini to'xtatganligi haqidagi) yozuv Reyestrda kiritilgan sana mos kelmaganligi tufayli mazkur sanalar oralig'idagi davrda qayta tashkil etilayotgan korxona tomonidan belgilangan tartibda yillik (yoki oraliq) moliyaviy hisobot tuziladi va taqdim etiladi.

Bunda oraliq va yillik, keyinchalik esa yakunlovchi moliyaviy hisobotning miqdoriy ko'rsatkichlari topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansi ma'lumotlari bilan mos kelmasligi mumkin.

Oraliq va (yoki) yillik moliyaviy hisobotga, yakuniy moliyaviy hisobotga tushuntirish yozuvida yoxud topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansiga izohlarda shu davrda topshirilayotgan aktivlar va majburiyatlar qiymatida sodir bo'lgan o'zgarishlar yoritilishi lozim.

Topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansi qayta tashkil etish natijasida vujudga kelgan (faoliyati tugatilayotgan) korxonalarni davlat ro'yxatidan o'tkazish uchun tegishli hujjatlar taqdim etilishidan bevosita oldin

tuzilgan, shuningdek topshirilayotgan aktivlar balans qiymati (amaldagi tannarxi, dastlabki qiymati) bo'yicha, majburiyatlar esa — qarz buxgalteriya hisobida aks ettirilgan summa bo'yicha baholangan taqdirda, oraliq va (yoki) yillik hamda yakunlovchi moliyaviy hisobotning miqdoriy ko'rsatkichlari topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansi ma'lumotlari bilan, basharti tegishli hujjatlar taqdim etilgan sana va ro'yxatga oluvchi organ Reyestrغا yozuv kiritgan sana oralig'idagi davrda aktivlar va majburiyatlarda o'zgarish sodir bo'lmagan bo'lsa mos kelishi mumkin.

23. Qayta tashkil etishda aktivlar va majburiyatlarning topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansi bo'yicha bir korxonadan boshqa korxonaga huquqiy vorislik tartibida topshirilishiga buxgalteriya hisobi maqsadlarida aktivlar va majburiyatlarning chiqib ketishi sifatida qaralmaydi.

24. Qayta tashkil etish (vujudga kelgan korxonalarni davlat ro'yxatidan o'tkazish, ta'sis hujjatlariga tegishli o'zgartishlar kiritish, qimmatli qog'ozlarni ro'yxatdan o'tkazish, yuridik xizmatlarga haq to'lash va b.) bilan bog'liq xarajatlar qayta tashkil etishda qatnashayotgan korxonalar tomonidan tegishli davrning boshqa operasion xarajatlari deb e'tirof etiladi va ushbu xarajatlarni amalga oshirgan korxonaning buxgalteriya hisobida aks ettiriladi. Mazkur xarajatlarni amalga oshirgan korxonaning moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisoboti (2-son shakl)da yuqorida zikr etilgan boshqa operasion xarajatlar, ularning ahamiyatliligidan qat'i nazar, «boshqa operasion xarajatlar» satrida yoritiladi.

25. Qayta tashkil etish natijasida vujudga kelgan korxonaning hisobot davrining boshiga (davlat ro'yxatidan o'tkazilgan sanaga) qadar bo'lgan holatga ko'ra dastlabki moliyaviy hisobotida aktivlar, majburiyatlar va boshqa miqdoriy ko'rsatkichlar haqidagi ma'lumotlar belgilangan tartibda tasdiqlangan topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansiga, shuningdek qayta tashkil etilgan korxonalarning topshirilayotgan aktivlari va majburiyatlari tarkibidagi va qiymatidagi o'zgarishlardan kelib chiqib tuzilgan yakuniy moliyaviy hisoboti ma'lumotlariga asosan to'ldiriladi.

Qayta tashkil etilayotgan korxonalarning joriy xo'jalik operatsiyalari buxgalteriya hisobini yuritishda va qayta tashkil etishda qo'llanuvchi aktivlarni baholash usullari har xil bo'lsa, yakuniy moliyaviy hisobot ko'rsatkichlari bahosini topshirilayotgan aktivlar bahosi bilan muvofiq holatga keltirish lozim. Topshirilayotgan aktivlar qiymatidagi barcha tafovutlar qayta tashkil etilayotgan korxonalarning boshqa daromadlari va xarajatlari hisobini yuritish schyotlarida aks ettirilishi lozim.

26. Majburiyat tugatilgan, qarzdor va kreditor bir shaxs bo'lgan taqdirda, ya'ni qo'shib yuborish (qo'shib olish) shaklidagi qayta tashkil etishda qatnashayotgan taraflar o'rtasida qo'shib yuborish (qo'shib olish) shaklidagi qayta tashkil etish natijasida vujudga kelgan korxonaning dastlabki buxgalteriya balansiga quyidagilar kiritilmaydi:

a) qayta tashkil etilayotgan korxonalar o'rtasidagi debitorlik va kreditorlik qarzlarini, shu jumladan

dividendlar bo'yicha hisob-kitoblarni aks ettiruvchi miqdoriy ko'rsatkichlar;

b) qayta tashkil etilayotgan ba'zi korxonalarning qayta tashkil etilayotgan boshqa korxonalar ustav kapitaliga joylashtirgan mablag'lari;

v) qayta tashkil etilayotgan korxonalarning o'zaro hisob-kitoblarini, shu jumladan o'zaro operatsiyalar natijasida olingan daromad va ko'rilgan zararlarni tavsiflovchi boshqa aktivlar va majburiyatlar.

27. Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar bo'yicha amortizatsiyani hisoblash, shuningdek qayta tashkil etish (o'zgartirish shaklidagi qayta tashkil etishni istisno qilganda) natijasida vujudga kelgan korxonaning obligatsiyalari va veksellari bo'yicha chegirishlar yoki mukofotlar, diskontlar (skidkalar) bo'yicha muddati kechiktirilgan daromadlar va xarajatlar amortizatsiyasi korxona davlat ro'yxatidan o'tkazilgan oydan keyingi oyning birinchi kunidan boshlab, qayta tashkil etish (o'zgartirish shaklidagi qayta tashkil etishni istisno qilganda) natijasida vujudga kelgan korxona O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi, O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining 2003 yil 9 oktyabrdagi 114-son buyrug'i bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobining [milliy standarti](#) (5-son BHMS) «Asosiy vositalar» (ro'yxat raqami 1299, 2004 yil 20 yanvar — O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari to'plami, 2004 yil, 3-son, 35-modda) va O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining 2005 yil 25 martdagi 35-son buyrug'i bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasi buxgalteriya hisobining [milliy standarti](#) (7-son BHMS) «Nomoddiy aktivlar» (ro'yxat raqami 1485,

2005 yil 27 iyun — O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari to‘plami, 2005 yil, 25-26-son, 188-modda)ga muvofiq belgilagan ob’yektdan unumli foydalanish muddatidan va amortizasiyani hisoblash usulidan kelib chiqib, avvalgi huquqiy voris tomonidan ilgari qo‘llangan amortizasiyani hisoblash usulidan qat’i nazar, topshirish dalolatnomasi yoki taqsimlash balansiga asosan ob’yektni buxgalteriya hisobiga qabul qilish vaqtida amalga oshiriladi.